

Sygn. akt III Ca 343/19

POSTANOWIENIE

Dnia 17 września 2019 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący-Sędzia Sądu Okręgowego: Tomasz Pawlik

Sędziowie Sądu Okręgowego: Leszek Dąbek

Beata Majewska - Czajkowska

po rozpoznaniu w dniu 17 września 2019 r. w Gliwicach na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku Powiatu (...) - Domu Pomocy Społecznej im. Papieża J. P. II w G.

o likwidację niepodjętego depozytu

na skutek apelacji wnioskodawcy

od postanowienia Sądu Rejonowego w W. Ś.

z dnia 23 sierpnia 2018 r. sygn. akt I Ns 545/18

postanawia:

oddalić apelację.

SSO Beata Majewska - Czajkowska SSO Tomasz Pawlik SSO Leszek Dąbek

Sygn. akt III Ca 343/19

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Rejonowy oddalił wniosek Powiatu (...) o likwidację niepodjętego depozytu po zmarłej L. S..

Sąd I instancji zauważył, że zgodnie z art.4 ustawy z 18.10.2006 r. o likwidacji niepodjętych depozytów, likwidacja niepodjętego depozytu z mocy prawa następuje w razie niepodjęcia depozytu przez uprawnionego, mimo upływu terminu do odbioru depozytu. Termin do odbioru depozytu wynosi 3 lata od dnia doręczenia wezwania do odbioru uprawnionemu lub wezwania przez ogłoszenie. Wezwanie do odbioru poprzez ogłoszenie może przy tym nastąpić, zgodnie z art.6 ust.4 ustawy, po upływie 3 lat od dnia złożenia przedmiotu do depozytu.

Sąd Rejonowy ustalił, że zmarła L. S., pensjonariuszka Domu Pomocy Społecznej im. Papieża J. P. II w G., w 2004 r. wyraziła zgodę na przekazywanie 30% otrzymywanych świadczeń na konto depozytowe, znajdujące się w (...) w W.. W chwili jej śmierci – w dniu 22.06.2013 r.- na rachunku znajdowało się 478,74 zł. Wnioskodawca, wobec nieustalenia uprawnionego do odbioru depozytu, wywiesił w dniu 23.08.2013 r. ogłoszenie na tablicy ogłoszeń znajdującej się w jego siedzibie. Ogłoszenie to znajdowało się na tablicy ogłoszeń do 23 lutego 2014 r.. Do chwili wniesienia wniosku w dniu 10.07.2018 r. nie zgłosili się uprawnieni do odbioru depozytu.

Mając na uwadze taki stan faktyczny Sąd Rejonowy ocenił, że 3-letni termin z art.6 ust.4 należy liczyć od dnia śmierci pozostawiającej depozyt. Tym samym wnioskodawca nie spełnił wymogów ustawowych do stwierdzenia likwidacji

niepodjętego depozytu, gdyż dokonał ogłoszenia przed ustawowym terminem i nie wykazał, aby dokonał ogłoszenia po upływie ustawowego terminu.

Od opisanego postanowienia apelację wniósł wnioskodawca. Skarżący zarzucił Sądowi Rejonowemu:

1) naruszenie art.6 ust.4 ustawy o likwidacji niepodjętych depozytów, podnosząc, że upływ terminu pozwalającego na wezwanie do odbioru depozytu w drodze ogłoszenia winien być liczony nie od daty śmierci, lecz od daty utworzenia depozytu (w tym wypadku 8.09.2004 r.),

2) naruszenie art.4 ust.2 w zw. z art.6 ust.5 wymienionej ustawy poprzez błędną ocenę, że nie zachodzą przesłanki do likwidacji depozytu,

3) nierozpoznanie istoty sprawy w rozumieniu art.386 § 4 k.p.c. poprzez nieprzeprowadzenie żadnego postępowania dowodowego i oddalenie wniosku na posiedzeniu niejawnym.

Sąd Okręgowy zważył;

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy miało określenie przesłanek koniecznych do stwierdzenia likwidacji niepodjętego depozytu, gdy uprawniony do jego odbioru jest nieznan. Ustawa o likwidacji niepodjętych depozytów posługuje się w tym zakresie różnymi pojęciami. W art. 6 ust. 4 ustawy wspomina się o przypadku, gdy "uprawniony nie jest znany albo nie jest możliwe ustalenie jego miejsca zamieszkania albo siedziby na podstawie ewidencji, rejestrów lub zbiorów danych". W art. 6 ust. 5 ustawy jest zaś mowa o przypadku "braku możliwości doręczenia wezwania do odbioru depozytu lub nieustalenia uprawnionego". To ostatnie sformułowanie jest kluczowe dla omawianego zagadnienia, gdyż jednoznacznie sugeruje, że przesłanką stwierdzenia likwidacji depozytu jest nieustalenie uprawnionego w wyniku pewnych czynności podjętych przez przechowawcę. Uwzględnienie wniosku zostało więc uzależnione od podjęcia przez przechowawcę określonych czynności mających na celu ustalenie uprawnionego (art. 693¹⁹ § 2 k.p.c.). Chodzi tu o stosunkowo proste czynności, które mogłyby służyć ustaleniu spadkobierców zmarłego deponenta. Zostały one określone m.in. w art. 6 ust. 3 ustawy, dotyczącym wystąpienia do organu prowadzącego właściwą ewidencję, rejestr lub zbiór danych o udzielenie informacji w sytuacji, gdy nie jest znane miejsce zamieszkania lub siedziby uprawnionego, a ponadto we wspomnianym już art. 693¹⁹ § 2 k.p.c. Niewątpliwie istotną czynnością mogłoby być wystąpienie przez wnioskodawcę do sądu z wnioskiem o stwierdzenie nabycia spadku. Nie można też wykluczyć wystąpienia z wnioskiem o złożenie przedmiotu do depozytu sądowego, skoro przechowawca jest obowiązany zwrócić przedmiot depozytu spadkobiercom zmarłego deponenta. Jeżeli nie ma on wiedzy o nich, jest spełniona przesłanka przewidziana w art. 467 pkt 1 k.c. W razie wystąpienia z wnioskiem o złożenie przedmiotu do depozytu sądowego sąd byłby obowiązany do ochrony praw nieznanego wierzyciela i powstawałaby konieczność zastosowania art. 693³ k.p.c. (tak Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały z 15 września 2017 r. III CZP 39/17 publikowanej OSNC 2018/7-8/69, LEX nr 2370772, (...) Biul.SN 2017/9/5, (...))

Warto też podkreślić, że w niniejszej sprawie występuje szczególna sytuacja, gdyż uprawniony do odebrania depozytu, będący jednocześnie deponentem, zmarł po jego złożeniu i ta okoliczność stała się podstawą obowiązku przechowawcy do zwrotu depozytu osobie uprawnionej. Jeżeli między złożeniem depozytu a wniesieniem wniosku o likwidację depozytu doszło do zmiany osoby uprawnionej do jego odbioru, to we wniosku o stwierdzenie likwidacji depozytu należy wskazać podmiot aktualnie uprawniony. Oznacza to także, że zarówno na przechowującym, jak i na sędzie spoczywa szczególnie obowiązek ustalenia osoby uprawnionej do odebrania depozytu, gdyż można zakładać, że taka osoba może nie wiedzieć o istnieniu depozytu pozasądowego. Postępowanie, które w niniejszej sprawie stało się podstawą wystąpienia z wnioskiem o stwierdzenie likwidacji niepodjętego depozytu, nie było poprzedzone postępowaniem o złożenie przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego (art. 692 i nast. k.p.c.), gdyż chodzi tu o depozyt pozasądowy. Oznacza to, że interpretacja przepisów służących ochronie osoby uprawnionej powinna być szczególnie restryktywna. Biorąc zaś pod uwagę, że w postępowaniu o stwierdzenie likwidacji niepodjętego depozytu

chodzi o ustalenie, że doszło do utraty prawa własności przedmiotu świadczenia należącego do uprawnionego, sąd powinien wnikliwie zbadać istnienie przesłanek określonych w ustawie.

W niniejszej sprawie wnioskodawca nie dołączył do wniosku, wbrew wymogom z art. 693¹³ § 2 k.p.c., dowodów potwierdzające dokonanie czynności mających na celu wyjaśnienie kto jest osobą uprawnioną do odbioru depozytu (patrz cytowane na wstępie rozważań prawne uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z 15 września 2017 r.). Nie było wystraszające do uwzględnienia wniosku powołanie się na dokonane ogłoszenie, gdyż winno być ono poprzedzone odpowiednimi czynnościami wyjaśniającymi. Jednocześnie, mając na względzie całokształt zaprezentowanych uregulowań prawnych dotyczących likwidacji depozytów pozasądowych oraz potrzebę ochrony uprawnionych, którzy mogliby utracić prawo własności, Sąd Okręgowy akceptuje dokonaną przez Sąd I instancji wykładnię art.6 ust.4 ustawy o likwidacji niepodjętych depozytów, wedle której w wypadku gdy uprawniony do odbioru depozytu zmarł po jego złożeniu i nie był przed śmiercią wzywany do odbioru, upływ terminu pozwalającego na wezwanie do odbioru depozytu w drodze ogłoszenia nieznanymi spadkobiercami uprawnionego winien być liczony od daty śmierci uprawnionego.

Wnioskodawca był zobowiązany do przedstawienia dowodów, z których wynikałoby, że czynił działania zmierzające do ustalenia, kto jest uprawniony do odbioru depozytu. Jednakże nieprzedstawienie dowodów przez wnioskodawcę nie uniemożliwiało określenia żądania, jak też rozstrzygnięcia co do przedmiotu postępowania. Konsekwencją braku wykazania działań zmierzających do ustalenia, kto jest uprawniony do odbioru depozytu jest natomiast oddalenie wniosku o stwierdzenie likwidacji depozytu.

W postępowaniu nieprocesowym zasadą jest, iż sprawy są rozpoznawane na posiedzeniu niejawnym, chyba że ustawa wymaga przeprowadzenia rozprawy (por. uchwała Sądu Najwyższego z 26.01.2012 r. III CZP 83/11 publikowana OSNC 2012/7-8/82, LEX nr 1102775, (...) Biul.SN 2012/1/7). Skoro zatem przepisy Działu V rozdziału 3 Kodeksu postępowania cywilnego dotyczące spraw o stwierdzenia likwidacji niepodjętego depozytu nie zawierają regulacji prawnej nakazującej przeprowadzenia w tych sprawach rozprawy to bezzasadny jest trzeci z zarzutów apelacji. Brak też jakichkolwiek podstaw do stwierdzenia, że istota sprawy nie została rozstrzygnięta, skoro Sąd Rejonowy odniósł się całości żądania wniosku.

Z tych wszystkich względów orzeczono jak w sentencji na podstawie art.385 k.p.c. w zw. z art.13 § 2 k.p.c..

SSO Beata Majewska-Czajkowska SSO Tomasz Pawlik SSO Leszek Dąbek